

Genomlysning 2025–2026

Vård- och omsorgsnämnden

Diarienummer: 2025.023 VON

Beställare: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-06-12, § 38

Innehåll

1.	Sveriges mest effektiva kommun	3
1.1.	Vård- och omsorgsnämndens genomlysning 2025–2026	3
2.	Vård- och omsorgsnämndens effektivitet.....	4
2.1.	Effektivitetsindex.....	4
2.2.	Ekonominyckeltal.....	5
2.3.	Kvalitetsnyckeltal	5
2.4.	Personalnyckeltal	6
2.5.	Analys av vård- och omsorgsnämnden effektivitet	9
3.	Uppföljning av möjliga förflyttningar	31
3.1.	Effektiviseringsåtgärder på kort sikt	31
3.2.	Effektiviseringsåtgärder på lång sikt	34
3.3.	Effektiviseringsåtgärder som utreds.....	35
4.	Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2025–2026	37
4.1.	Möjliga förflyttningar som ska undersökas av vård- och omsorgsförvaltningen	37
4.2.	Möjliga förflyttningar som ska undersökas och som kräver kommunövergripande samordning.....	38

1. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt behöver analyseras. Vård- och omsorgsnämndens främsta verktyg för detta är den årliga genomlysningen av nämndens verksamhet.

1.1. Vård- och omsorgsnämndens genomlysning 2025–2026

Enligt Alingsås styrmodell ska kommunens nämnder årligen ta fram en genomlysning av sin verksamhet. I genomlysningen ska nämnderna analysera hur dess verksamheter bidrar till kommunens mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Nämnderna ska även se över organisation, gränsdragningar och om förvaltningens arbete kan genomföras på ett mer effektivt sätt. Det ska även genomföras ett arbete för att samordna resurser och roller på ett mer effektivt sätt i både kommunkoncernen som helhet, inom kommunen och mellan de olika nämnderna. Även samverkan med andra kommuner är något som bör undersökas i de fall det är lämpligt.

Inledningsvis presenteras nyckeltal som redogör för vård- och omsorgsnämndens verksamheter, hur resultat har förändrats över tid eller hur vård- och omsorgsnämndens resultat står sig i jämförelse med andra kommuner. Därefter följer en jämförelseanalys som visar hur vård- och omsorgsnämnden bidrar till att uppnå det övergripande målet – att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet avslutas med en sammanställning av nya förflyttningar som kan genomföras. Detta är den andra genomlysningen som nämnden genomför. Den föregående genomlysningen antogs den 27 augusti 2024, § 52, och resulterade i ett antal åtgärder som nu följs upp.

2. Vård- och omsorgsnämndens effektivitet

Här presenteras de nyckeltal som bedöms vara de som är mest centrala för att bedöma vård- och omsorgsnämndens effektivitet. Nyckeltalen är indelade i fyra kategorier: Effektivitetsnyckeltal, ekonomi, kvalitet och personal.

Vård- och omsorgsnämndens resultat jämförs i den mån det har varit möjligt mot strukturellt liknande kommuner äldreomsorg och LSS, samt Göteborgsregionens genomsnitt och kommun genomsnittet.

För vissa nyckeltal är en direkt jämförelse inte möjlig. I dessa fall redovisas istället Alingsås resultat över tid.

2.1. Effektivitetsindex

Nyckeltal	Alingsås 2023	Göteborgs- regionen genomsnitt	Liknande kommuner 2023	Kommun- genomsnitt 2023
Effektivitetsindex äldreomsorg	63	56	56	49
Kvalitetsindex	70	54	44	51
Resursindex	49	53	61	47
Effektivitetsindex LSS boende och daglig verksamhet	62	30	69	47
Kvalitetsindex	55	46	70	56
Resursindex	73	36	68	54

2.2. Ekonominyckeltal

Nyckeltal	Alingsås 2023	Göteborgs- regionen genomsnitt	Liknande kommuner 2023	Kommun- genomsnitt 2023
-----------	------------------	--------------------------------------	------------------------------	-------------------------------

Kommunal primärvård

Kostnad per år för kommunal primärvård fördelat på antal patienter som mottagit insatser	108 711	121 806	-	-
Kostnad för kommunal primärvård fördelat på antal invånare 80 år eller äldre, kronor per år	55 631	65 485	-	-

2.3. Kvalitetsnyckeltal

Nyckeltal	Alingsås 2024	Göteborgs- regionen genomsnitt	Liknande kommuner	Kommun- genomsnitt 2024
-----------	------------------	--------------------------------------	----------------------	-------------------------------

LSS

Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma	83	77	77	80
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	89	79	88	78
Brukarbedömning Personlig assistans - Alla assistenter pratar så brukaren förstår, lägeskommun, andel (%)	89 (2023)	90 (2023)	96 (2023)	81 (2023)
Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren känner sig trygg med alla sina assistenter, andel (%)	89 (2023)	76 (2023)	92 (2023)	78 (2023)

Kommunal primärvård

Andel patienter som är ganska eller mycket nöjda med den kommunala primärvården	75	83	-	-
Upplevd personcentrering i kommunal primärvård bland patienter 18 år eller äldre i ordinärt boende (enligt PERCCI*)	57,2	58,4	-	-

2.4. Personalnyckeltal

Nyckeltal	Alingsås 2024	Göteborgs- regionen genomsnitt	Liknande kommuner 2024	Kommun- genomsnitt 2024
Äldreomsorg				
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar – Undersköterskor	8,8	9,2	-	-
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar – Socialsekreterare vård- och omsorgsförvaltningen	10,2	10,3	-	-
Sjukfrånvaro bland månadsanställda i Göteborgs-regionen % – Undersköterskor	10,2	12,1	-	-
Sjukfrånvaro, månadsavlönade % jan- dec, socialsekreterare vård- och omsorgsförvaltningen	13,0	6,7	-	-
Enhetsundersökning, äldreomsorg – Andel omsorgspersonal inom hemtjänsten som är undersköterskor dagtid, vardagar, äldreomsorg, andel (%)	86	70	-	66
Enhetsundersökningen, äldreomsorg - Omsorgspersonal med adekvat utbildning, vardagar i särskilt boende, äldreomsorg, andel (%)	80	76	-	73
Handläggare inom äldreomsorg med socionom-examen andel	80	82	81	74
LSS				
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar – Stödassistenter	5,3	9,1	-	-
Sjukfrånvaro bland månadsanställda i Göteborgs-regionen % – Stödassistenter	11,1	12,7	-	-
Enhetsundersökning LSS - Tillsvidareanställda med adekvat utbildning på gymnasienivå, bostad med särskild service, andel (%)	79	61	-	72

Enhetsundersökning LSS - Tillsvidareanställda med adekvat utbildning på gymnasienivå, Daglig verksamhet, andel (%)	71	65	-	71
--	----	----	---	----

Kommunal primärvård

Andel sjuksköterskor inom den kommunala primärvården med specialistutbildning, 2024	14	22	-	-
Andel rehab personal (arbetsterapeuter, fysioterapeuter, sjukgymnaster) inom kommunala primärvården med specialistutbildning, 2024	0	4	-	-

Nyckeltal	År 2022	År 2023	År 2024
-----------	---------	---------	---------

Äldreomsorg

Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), avdelning hemtjänst	-	-	3,3
Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), avdelning äldreboende	-	-	2,9
Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), myndighetsenheten	-	-	2,8
Andel undersköterskor (%), Alingsås kommun äldreomsorg	87,6	87,1	84,3

LSS

Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar – socialsekreterare vård- och omsorgsförvaltningen ¹	16,2	15,6	10,2
--	------	------	------

¹ Uppgifterna om socialsekreterare inkluderar både SoL och LSS, då det inte går att ta fram någon differentierad statistik för dessa yrkesgrupper. Därför används samma uppgifter i analysen av både äldreomsorg och LSS.

Sjukfrånvaro, månadsavlönade % jan- dec, myndighets- enheten eller socialsekreterare Vård- och omsorgsför- valtningen	7,7	9,9	13,0
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utö- ver pensionsavgångar - Personliga assistenter	8,1	3,2	8,7
Sjukfrånvaro, månadsavlönade % jan-dec, personliga assistenter	8,5	6,2	7,9
Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), avdelning bo- ende och arbete			3,1
Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), avdelning personlig assistans och stöd			2,6
Medelvärde alla frågor (Pulsmätning Q4), myndighets- enheten			2,8
Andel stödassistenter (%), Alingsås kommun LSS	89,9	90,0	91,3
Kommunal primärvård			
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utö- ver pensionsavgångar - sjuksköterskor	17,5	15,1	9,0
Andel tillsvidareanställda som slutat i kommunen utö- ver pensionsavgångar – Arbetsterapeuter, fysiotera- peuter och sjukgymnaster	22,2	35	10,2
Sjukfrånvaro, månadsavlönade % jan-dec – Sjuksköters- kor	6,4	4,7	3,7
Sjukfrånvaro, månadsavlönade % jan-dec – Arbetstera- peuter, fysioterapeuter, sjukgymnaster	9,9	14,9	17,1

2.5. Analys av vård- och omsorgsnämnden effektivitet

Avsnitt 2.5 är indelat i tre områden Äldreomsorg, LSS och Kommunal primärvård.

Sammanfattningsvis bekräftar analysen i genomlysningen i stort sett de slutsatser som framkom i den föregående genomlysningen. Förvaltningen har både inom äldreomsorg och LSS en insatsmix som är kostnadsdrivande, med stor tyngd i kostsamma insatser.

Äldreomsorg

Sammanfattning

Alingsås kommun hade en nettokostnadsavvikelse inom äldreomsorgen på 17 miljoner kronor år 2023, detta betyder att Alingsås kommuns äldreomsorg kostade 17 miljoner kronor mer än referenskostnaden. I analysen framgår att Alingsås kommun, i jämförelse med liknande kommuner äldreomsorg, har en stor andel yngre äldre som ökar, särskilt inom de stora insatserna hemtjänst och särskilt boende.

Alingsås kommun hade 2023 en hög brukarupplevd kvalitet i jämförelse med jämförda kommuner. Den brukarupplevda kvaliteten ligger fortsatt på en hög nivå år 2024. Trots kostnader över referenskostnaden hade Alingsås kommun höga siffror i effektivitetsindexet, år 2023, där kvalitetsindex väger upp resursindex.

Personalomsättningen för undersköterskor inom äldreomsorgen var låg i Alingsås kommun år 2024, samtidigt som personalomsättningen för socialsekreterare låg på en sund nivå. Andelen undersköterskor och andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning inom både hemtjänst och särskilt boende var över genomsnittet jämfört med samtliga jämförelsekommuner. Utbildningsnivån för socialsekreterare högre än genomsnittet för samtliga kommuner men strax under liknande kommuner och Göteborgsregionen. Äldreomsorgen hade lägre sjukfrånvaro bland undersköterskor jämfört med samtliga kommuner i Göteborgsregionen. Sjukfrånvaron bland socialsekreterare visar på en negativ trend och låg år 2024 högre än genomsnittet för Göteborgsregionen.

Volymmer

Diagram 1. Andel invånare 65+ med särskilt boende eller hemtjänst.

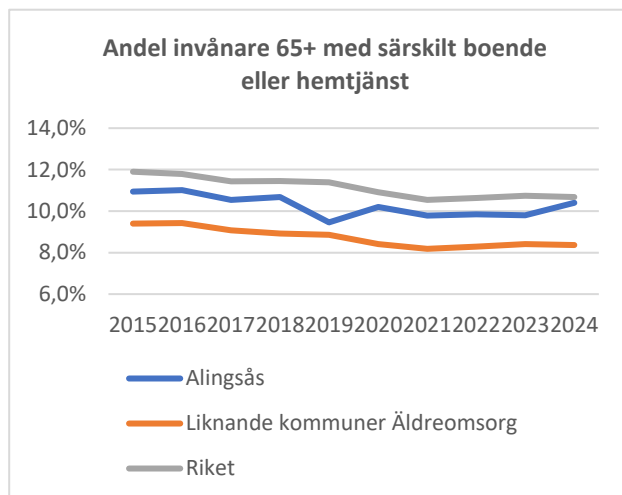
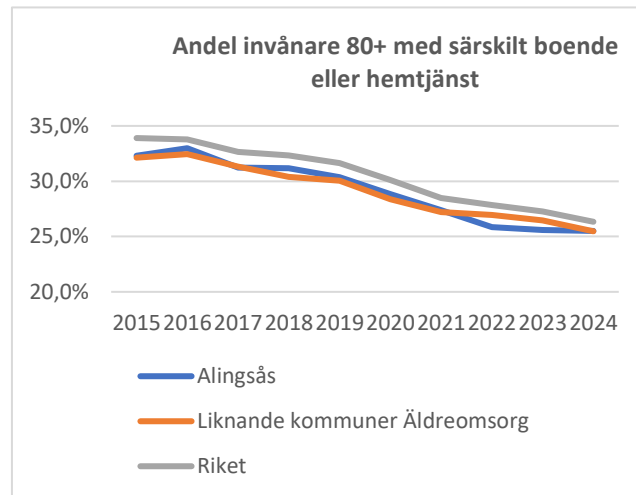

Diagram 2. Andel invånare 80+ med särskilt boende eller hemtjänst

För år 2023 finns det ingen uppdaterad statistik för Alingsås kommun avseende andelen invånare över 65 år och 80 år som antingen hade beslut om hemtjänst eller särskilt boende. Under de senaste tio åren hade andelen äldre med äldreomsorg minskat i riket och Alingsås följde samma trend. År 2022 hade drygt tio procent av invånarna över 65 år i Alingsås kommun antingen beslut om hemtjänst eller bodde i särskilt boende, vilket motsvarade 950 personer. I åldersgruppen över 80 år hade 26 procent antingen beslut om hemtjänst eller särskilt boende, vilket motsvarade 684 personer.

Andelen äldre, över 80 år med äldreomsorg har totalt sett minskat, framförallt för personer som bor på särskilt boende, där andelen äldre närmast halverats på tjugo år. Denna utveckling speglar den nationella trenden.

Vid jämförelse mellan Alingsås och övriga kommuner i urvalet för genomlysningen framgår att Alingsås har en likartad volymutveckling som övriga kommuner.

År 2024 hade Alingsås kommun högre andel äldre personer över 65 år med beslut om särskilt boende eller hemtjänst än liknande kommuner, men lägre än riket. Alingsås har de senaste åren närmast sig genomsnittet i riket. Andelen över 80 år som antingen hade insatsen särskilt boende eller hemtjänst har minskat i samma takt som liknande kommuner och riket. Detta tyder på att Alingsås kommun beviljar hemtjänst och särskilt boende i tidigare ålder än övriga kommuner i urvalet.

Kostnader

Diagram 3. Kostnad äldreomsorg per invånare över 65 år

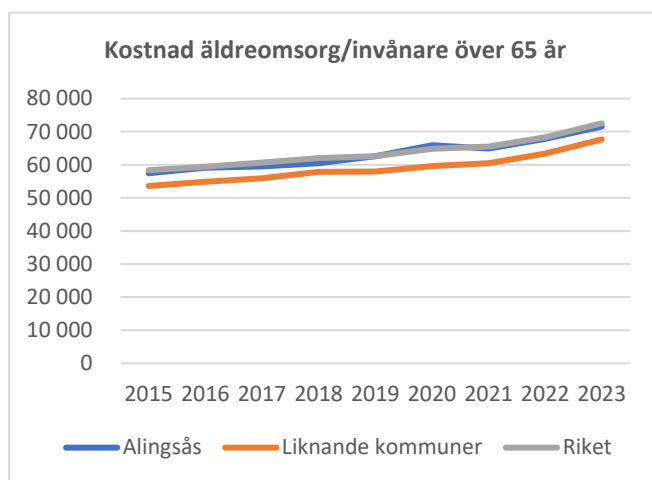
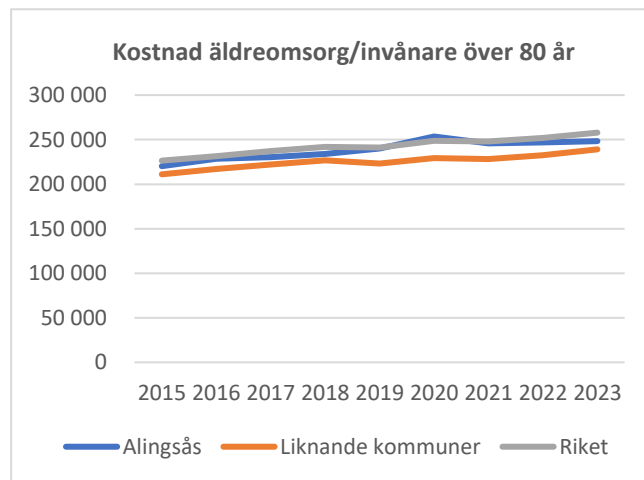

Diagram 4. Kostnad äldreomsorg per invånare över 80 år

Alingsås kostnader för äldreomsorg fördelat på invånare över 80 år var högre än liknande kommuner äldreomsorg 2023 och Göteborgsregionen men lägre än riket ovägt medel. Äldreomsorgen är uppdelat mellan ordinärt boende, särskilt boende och öppen verksamhet. I ordinärt boende ingår hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och övriga insatser.

Alingsås kostnad för ordinärt boende fördelat på invånare över 80 år var högre för Alingsås år 2023 jämfört med liknande kommuner äldreomsorg 2023 och Göteborgsregionen men lägre än riket. Samma trend går att urskilja för hemtjänst inom ordinärt boende. Kostnaderna för korttidsvård var lägre för Alingsås jämfört med Göteborgsregionen men högre än riket och liknande kommuner äldreomsorg. Kostnadstrenden för dagverksamhet däremot var högre för Alingsås jämfört med alla jämförelsekommuner förutom riket. Kostnaden för övriga insatser fördelat på antalet över 80 år var lägre i Alingsås jämfört med samtliga jämförda kommuner.

Andelen kostnader för öppen verksamhet ökade i förhållande till totalkostnaderna 2023, den totala kostnadsökningen är förhållandevis liten eftersom öppen verksamhet är en liten del av de totala kostnaderna.

Alingsås hade höga kostnader för hemtjänst och särskilt boende, de två största insatserna inom äldreomsorgen. Övriga kommuner i urvalet tenderade att vara mer kostnadsdrivande antingen för hemtjänst, eventuellt tillsammans med korttidsvård, eller särskilt boende.

Kvalitet

Koladas kvalitetsindex äldreomsorg omfattar nyckeltal som

- väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende,
- bemötande, förtroende och trygghet för hemtjänst och särskilt boende,
- inflytande och tillräckligt med tid för hemtjänst och särskilt boende,
- aktiviteter och känsla av ensamhet i särskilt boende samt
- omsorgspersonal med adekvat utbildning, vardagar i särskilt boende.

Även om det saknas utfall för kvalitetsindexet 2024, finns det utfall för samtliga ingående nyckeltal för år 2024, vars utveckling redovisas nedan. Undantaget nyckeltalet omsorgspersonal med adekvat utbildning, vardagar i särskilt boende som istället redovisas under rubriken, Personal.

Diagram 5. Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde.

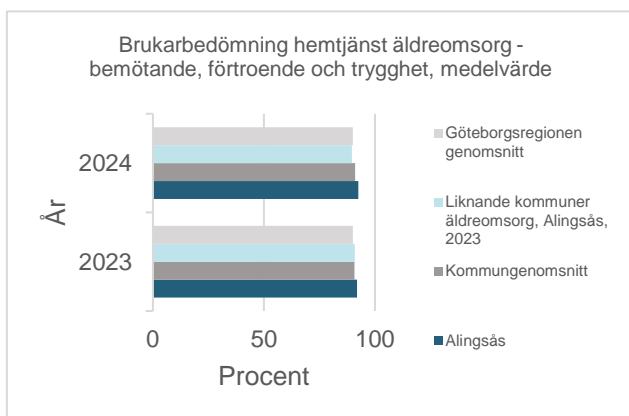
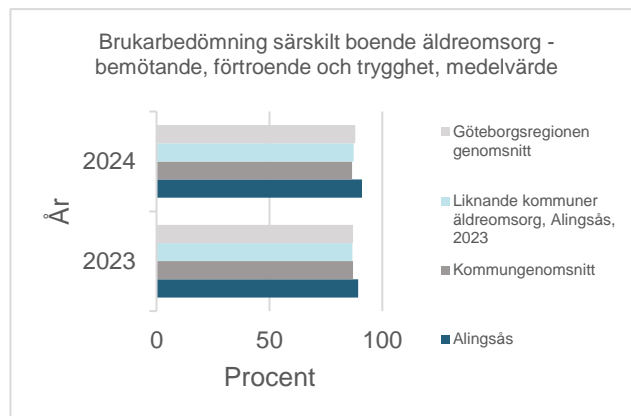

Diagram 6. Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, medelvärde

Den genomsnittliga andelen nöjda brukare avseende bemötande, förtroende och trygghet ökade något inom särskilt boende under 2024, medan den är oförändrad inom hemtjänst.

Diagram 7. Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – inflytande och tillräckligt med tid, medelvärde.

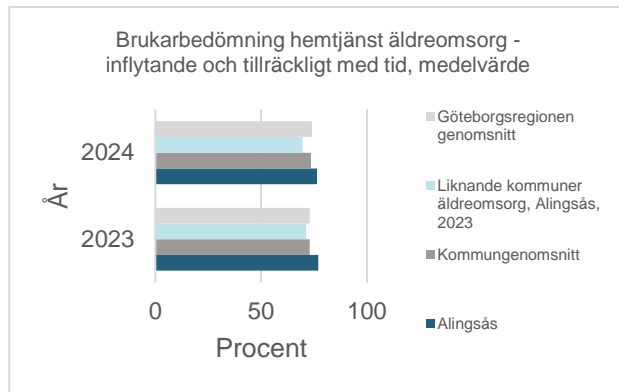
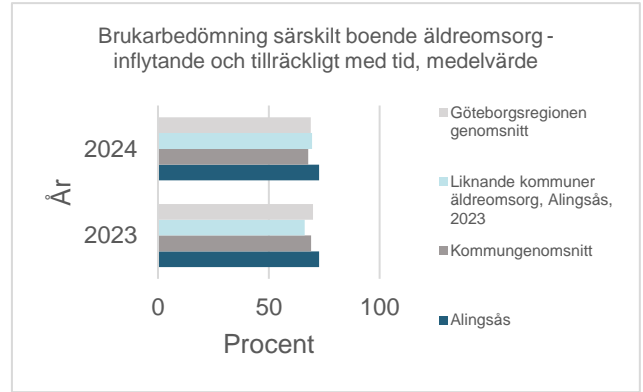

Diagram 8. Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - inflytande och tillräckligt med tid, medelvärde.

När det gäller inflytande och tillräckligt med tid var den genomsnittliga andelen nöjda brukare oförändrad inom särskilt boende, medan den minskade marginellt inom hemtjänsten.

Diagram 9. Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde.

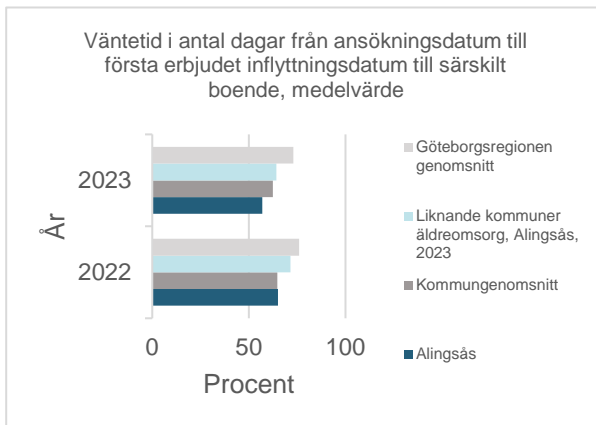
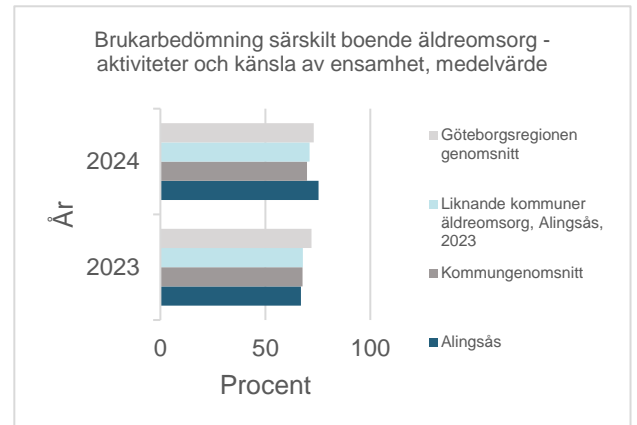

Diagram 10. Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – aktiviteter och känsla av ensamhet, medelvärde.

Vad gäller nyckeltalen väntetid till särskilt boende och aktiviteter och känsla av ensamhet inom särskilt boende ses en betydande positiv utveckling mellan åren 2023 och 2024.

Vid en jämförelse av samtliga ingående nyckeltal med andra kommuner låg Alingsås kommun sammantaget över genomsnittet, med vissa nyckeltal i nivå med övriga jämförelsekommuner.

I en analys av könsskillnader framträder det att män i större utsträckning än kvinnor upplever trygghet i att bo hemma med stöd av hemtjänstpersonal. Män anger också i högre utsträckning än kvinnor att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål samt att de har möjlighet att påverka vilka tider de får hjälp av hemtjänsten. Inom särskilt boende har det under de senaste två åren varit fler kvinnor än män som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. En större ökning av denna skillnad observerades mellan åren 2023 och 2024.

Personal

Personalomsättning

Att arbeta för att ha en rimlig personalomsättning är en viktig strategi för att förbättra både kostnadseffektiviteten och kvaliteten i verksamheten. En generell riktning för en hälsosam personalomsättning brukar vara en årlig omsättning mellan 10–15 procent.

Andel tillsvidareanställda undersköterskor som slutat i Alingsås kommun, utöver pensionsavgångar, låg på 8,8 procent år 2024, liknande utfall som genomsnittet för Göteborgsregionen med 9,2 procent. Personalomsättningen bland socialsekreterare i vård- och omsorgsförvaltningen låg 2024 på 10,2 procent. Resultatet låg i nivå med genomsnittet i Göteborgsregionen.

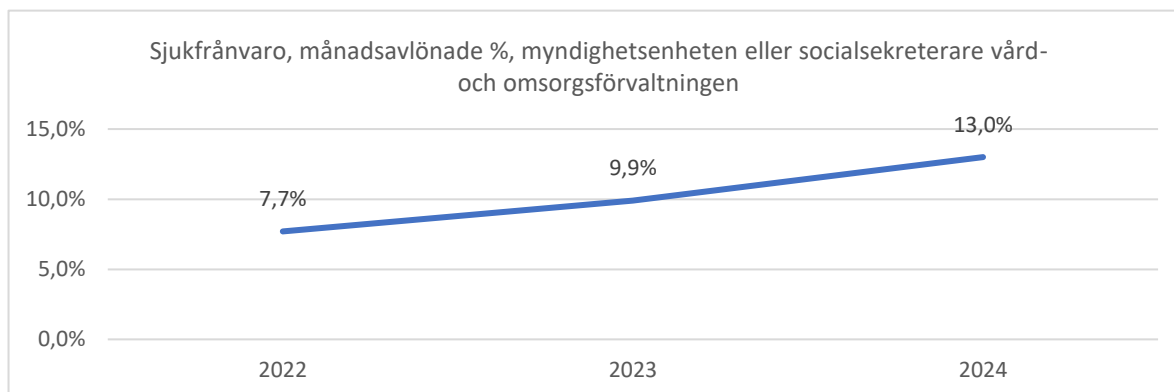
Sammantaget låg personalomsättningen bland undersköterskor och socialsekreterare inom vård- och omsorgsförvaltningen på en nivå som motsvarar genomsnittet för Göteborgsregionen och i nivå eller precis under nivåer som räknas som hälsosam personalomsättning.

Sjukfrånvaro

Hög sjukfrånvaro kan ha en negativ påverkan på effektiviteten i verksamheten, både när det gäller kostnader och kvalitet. För att minska sjukfrånvaron är det viktigt att ha en bra arbetsmiljö, ge stöd till medarbetare och främja hälsa och trivsel.

Alingsås kommun hade lägre sjukfrånvaro bland månadsanställda undersköterskor än genomsnittet för Göteborgsregionen år 2024.

Diagram 11. Sjukfrånvaro, månadsavlönade %, myndighetsenheten eller socialsekreterare vård- och omsorgsförvaltningen.

Sjukfrånvaron bland socialsekreterare inom vård- och omsorgsförvaltningen visar på en negativ trend, med en ökning under senaste tre åren från 7,7 procent till 13,0 procent. Sjukfrånvaron var högre än genomsnittet för Göteborgsregionen år 2024.

Engagemang och arbetsmiljö

Pulsmätningen undersöker medarbetarnas engagemang och arbetsmiljö genom att mäta faktorer som motivation att gå till arbetet, återkoppling, involvering, tydlighet i vad som förväntas av mig i mitt arbete, måluppföljning, arbetsbelastning och ett öppet klimat. Frågorna besvaras på en skala 1–4 där ett är: stämmer mycket dåligt och fyra är: stämmer mycket bra.

Medelvärde² för samtliga frågor under år 2024 var 3,3 inom avdelning hemtjänst, 2,9 inom avdelning äldreboende och 2,8 inom myndighetsenheten. Medelvärdet för förvaltningen totalt var år 2024, 3,1.

Inom både hemtjänst och äldreboende var arbetsbelastning den faktorn med lägst resultat, medan tydligheten kring arbetsförväntningar hade det högsta resultatet. Inom myndighetsenheten var involvering den faktor som fick lägst resultat, medan faktorerna se fram emot arbetet och förväntningar uppvisade högst resultat.

Kompetens

Kompetens och kompetensförsörjning är centralt för att säkerställa hög kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg.

Socialstyrelsens enhetsundersökning visar att andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning inom hemtjänsten i Alingsås var år 2024 86 procent. För särskilt boende var

² Medelvärdet är för varje avdelning har beräknats genom att summera medelvärdena för varje fråga, dividerat med antalet frågor.

motsvarande siffra 80 procent samma år. Resultaten var högre än både genomsnittet för samtliga kommuner och Göteborgsregionen.

I kommunens egna personalstatistik kan man se att andelen undersköterskor inom äldreomsorgen år 2024 uppgår till 84,3 procent. Under de senaste tre åren har andelen undersköterskor befunnit sig på en nivå över 84 procent med 84,3 procent som lägsta värde och 87,6 procent som högsta värde.

Andelen handläggare med socionomexamen var år 2024, 80 procent, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Resultatet var högre än genomsnittet för samtliga kommuner men något lägre än genomsnittet för liknande kommuner och Göteborgsregionen. Utbildningsnivån har varierat över tid.

Sammantaget bedöms att Alingsås kommun ha en hög andel undersköterskor och personal med adekvat utbildning bland vård- och omsorgspersonal. Resultatet inom både hemtjänst och särskilt boende ligger över samtliga jämförelsekommuner. Andelen handläggare med socionomexamen inom äldreomsorgen ligger strax under genomsnittet för Göteborgsregionen och liknande kommuner, och över genomsnittet för samtliga kommuner, men har varierat över tid.

LSS

Sammanfattning

Alingsås kommun hade en nettokostnadsavvikelse inom LSS på fyra miljoner kronor år 2023, detta betyder att Alingsås kommuns LSS verksamhet kostade fyra miljoner kronor mer än referenskostnaden. I analysen framgår att Alingsås kommun har fler brukare med LSS-insatser samtidigt som kommunen kostar mer per beviljad insats. Detta samtidigt som det i stödbehovsmätningen, Kuben, inom LSS boende visar att kommunen har brukare med lägre behov av stöd inom bostad med särskild service. Alingsås har liknande siffror för kvalitetsindex som kommungenomsnittet, lägre än liknande kommuner fast högre än Göteborgsregionens genomsnitt.

Utvecklingen av den brukarupplevda kvaliteten inom LSS-boende visar på en positiv trend mellan åren 2023 och 2024, samtidigt som den brukarupplevda kvaliteten inom daglig verksamhet fortsätter att hålla en hög nivå. Både LSS-boende och daglig verksamhet ligger i nivå med genomsnittet med vissa kvalitetsnyckeltal över övriga jämförelsekommuner. Den låga svarsfrekvensen inom personlig assistans påverkar möjligheten att dra tillförlitliga slutsatser om hela målgruppen.

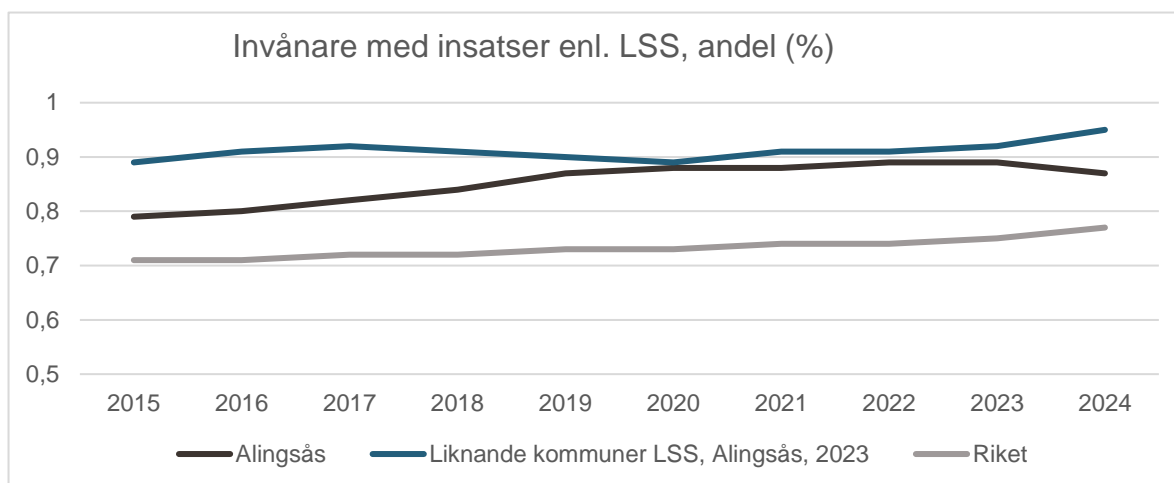
Alingsås kommun har en unik insatsmix inom LSS, vilket gör framförallt kostnadsjämförelser svåra.

Personalomsättningen bland stödassistenter var år 2024 låg i Alingsås kommun, samtidigt som personalomsättningen för socialsekreterare låg på en sund nivå. Sammantaget bedöms att Alingsås kommun ha en hög andel personal med adekvat utbildning inom LSS.

Volymen LSS

År 2023 hade 378 unika individer, vilket motsvarar 0,89 procent av kommunens invånare, minst en LSS-insats, samma siffror var år 2024, 0,87 procent och 372 invånare med LSS-insats. För första gången sedan år 2009 ser LSS-verksamheten en minskning mellan två år.

Diagram 12. Invånare med insatser enl. LSS, andel (%)

I Alingsås kommun har antalet personer med insatsen daglig verksamhet ökat de senaste fem åren samtidigt som antalet personer som har LSS boende samt personlig assistans minskat något.

Antalet personer med daglig verksamhet ökar i Alingsås kommun. Däremot var andelen personer som hade beslut om både daglig verksamhet och en annan LSS-insats färre i Alingsås jämfört med övriga kommuner i urvalet. Denna andel har minskat något sedan år 2016 medan samma andel ökar i de övriga kommunerna. Vidare analys behövs för att kartlägga varför utvecklingen i Alingsås kommun inte följer samma mönster som övriga kommuner i urvalet.

Antalet personer med personlig assistans enligt LSS har varit stabilt i Alingsås kommun, med 5 personer per 10 000 invånare. För de övriga kommunerna i urvalet har andelen med personlig assistans enligt LSS minskat. Detta kan vara en indikator på att Alingsås har fattat beslut om personlig assistans för fler personer där Försäkringskassan inte delar kommunens bedömning, än vad de övriga kommunerna i urvalet har gjort.

Personer med personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) har minskat i Alingsås kommun de senaste sju åren, jämfört med de övriga kommunerna, där antalet varit stabilt. År 2024 hade Alingsås 22 personer per 10 000 invånare med personlig assistans enligt SFB. År 2024 var det endast 18 kommuner i Sverige som hade fler personliga assistansärenden enligt SFB per 10 000 invånare än Alingsås kommun, av dessa är det endast Borlänge och Piteå kommun som har en total befolkning på över 20 000 invånare.

Alingsås hade år 2024, 39 personer per 10 000 invånare med insatsen Bostad med särskild service (BMSS), en andel som varit stabil de senaste åren. Liknande kommuner har samma

andel med insatsen som Alingsås men då har Alingsås fler ärenden med annan särskild anpassad bostad än liknande kommuner.

Andelen invånare med insatser enligt LSS är högre i Alingsås än i övriga kommuner i urvalet, undantaget liknande kommuner. Alingsås har en annorlunda insatsmix när det kommer till LSS jämfört med de flesta kommuner i Sverige, vilket gör kostnadsjämförelser svåra.

I tidigare analyser och genomlysningar av LSS-området och i stödbehovsmätningen (Kuben) framgår att Alingsås kommun har brukare med lägre vårdtyngd, än övriga kommuner, placerade på gruppbofasta och servicebofasta. Brukare med större behov har personlig assistans, ofta tillsammans med en annan insats. En bidragande faktor till förskjutningen mot personlig assistans är de 33 lägenheter med insatsen ASAB (Annan särskilt anpassad bostad). Dessa personer har både ett BMSS-beslut och ett beslut om personlig assistans, där stödinsatsen utförs av personliga assistenter. En annan orsak till att insatsmixen är annorlunda i Alingsås kommun, att kommunen har högre kostnader per invånare på LSS-verksamheten, är en historiskt hög andel tillsvidarebeslut utan omprövningsförbehåll. Dessa beslut är svårare att ändra utifrån eventuella nya behov hos den enskilde.

Kostnadsjämförelse

Kostnaden per brukare för daglig verksamhet i Alingsås kommun år 2023 var 205 000 kronor, kostnaden är ungefär samma för liknande kommuner LSS men lägre än riket och Göteborgsregionen. Skillnaden i kostnader mellan kommunerna kan bero på att organisationen kring daglig verksamhet i Alingsås kommun är annorlunda, där fler brukare har med sig personlig assistent på daglig verksamhet, något som gynnar kostnaden för insatsen.

För BMSS, har Alingsås kommun fler personer per 10 000 invånare med insatsen än övriga kommuner i urvalet. I statistiken för BMSS räknas personer med insatsen ASAB, vilket utgör cirka 20 procent av det totala boendebeståndet inom LSS i Alingsås kommun. I övriga kommuner står ASAB för cirka 1–2 procent av det totala boendebeståndet. Om ASAB exkluderas från urvalet, hamnar Alingsås kommun på cirka 32 brukare per 10 000 invånare, vilket är likt övriga kommuner. Kostnaden per invånare visar att Alingsås hade lägre kostnader år 2023 än övriga kommuner i urvalet. Alingsås kostade 3 480 kr per invånare liknande kommuner 4 767 kr och riket 3 909 kr per invånare. Enligt kostnad per brukare (KPB) är Alingsås bland de billigaste kommunerna för gruppbofasta men ligger strax över medel för kostnader per brukare för servicebofasta. Om ASAB hade exkluderats i kostnad per brukare hade kostnaderna för gruppbofasta varit högre. I Kuben har det vid vårdtyngdsmätningen framgått att flera av de som får insatsen BMSS idag har en insatstyp som inte alltid matchar behovet. Alingsås har också fler brukare med stora behov som har personlig assistans, som i andra kommuner skulle ha haft insatsen gruppbofasta.

För personlig assistans har Alingsås högre kostnader än samtliga övriga kommuner i urvalet. Enligt KPB drogs slutsatsen att Alingsås har 43 fler brukare än snittet, vilket motsvarar 36 mkr, samtidigt som en brukare kostar 152 tkr mer än snittet, vilket motsvarar 18 mkr. Alingsås har både fler brukare inom LSS och SFB. Dubbelbemanning på grund av arbetsmiljöskäl har identifierats som en kostnadsdrivande faktor. Alingsås ligger högt i mätningen för KPB både före och efter avräkningen för intäkterna från beslut enligt SFB, vilket indikerar

att intäkterna inte är högre än snittet per brukare, vilket i sin tur betyder att Försäkringskassans bedömning av ärendena inte är större i omfattning per brukare än i andra kommuner.

Sammanfattningsvis angående personlig assistans har Alingsås fler personer med personlig assistans, högre kostnader per invånare och högre kostnad per brukare. Flera av de individer som har beviljats personlig assistans med stora behov i Alingsås har andra insatser i andra kommuner, framförallt gruppbostad.

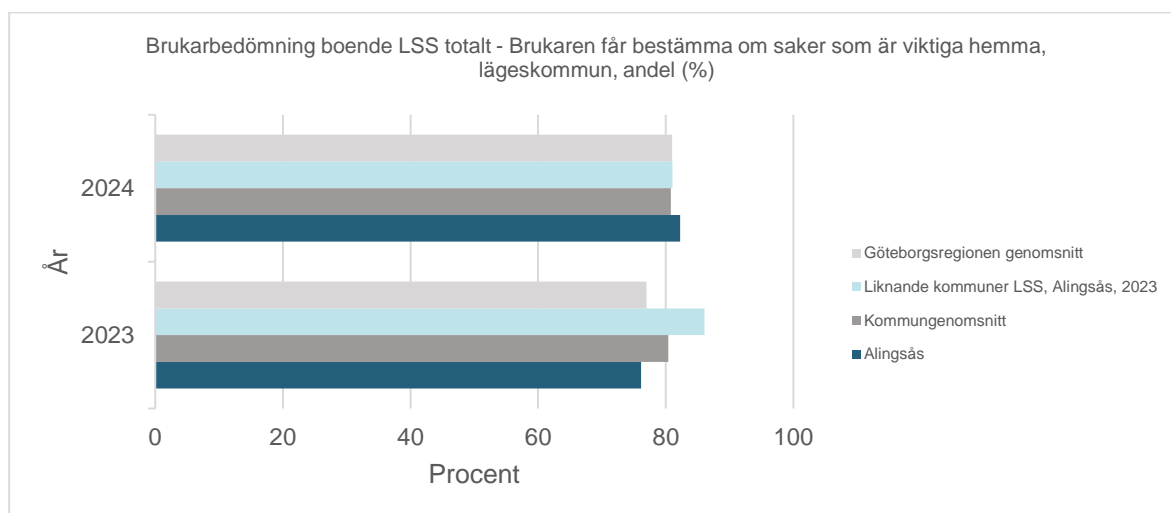
Alingsås ligger bland de 25 procent av kommunerna i landet med högst kostnad för övriga LSS-insatser. I KPB-rapporten framgick att Alingsås har bland de högsta kostnaderna för korttidsvistelse, trots att antalet brukare inte är fler än genomsnittet. Kostnaderna per brukare är högre än i övriga kommuner, vilket kan indikera fler brukare med specialbehov, små gruppstorlekar, högre personaltäthet och att schemaläggningen inkluderar tider när inga brukare är närvarande. Alingsås har också höga kostnader per brukare för insatserna avlösarservice och korttidsstillsyn.

Kvalitet

Koladas kvalitetsindex LSS boende och daglig verksamhet omfattar två nyckeltal, brukaren får bestämma saker som är viktiga för LSS boende och verksamheten är viktig för brukaren för daglig verksamhet. Även om det inte finns något utfall för kvalitetsindexet år 2024, finns det utfall för samtliga ingående nyckeltal, vars utveckling redovisas nedan.

Antalet nyckeltal i kvalitetsindex LSS boende och daglig verksamhet är få i jämförelse med äldreomsorg. Dessutom omfattas inte personlig assistans av indexet. För att få en mer heltäckande bedömning av kvalitetens utveckling inkluderas kompletterande nyckeltal i analysen.

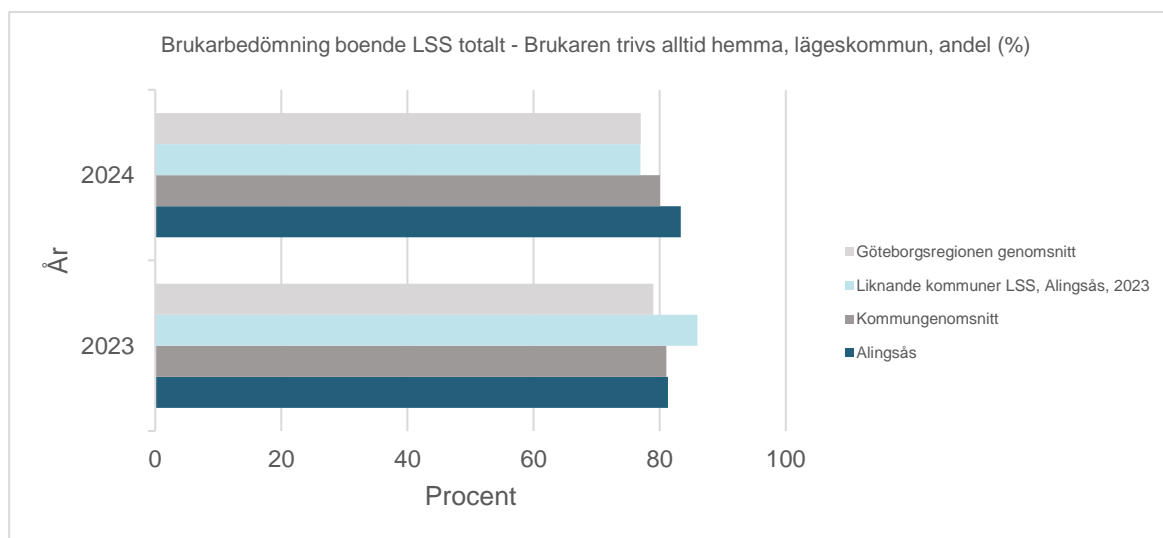
Diagram 13. Brukarbedömning boende LSS totalt – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, lägeskommun, andel, (%).

Andelen brukare inom boende LSS som upplever att de har möjlighet att bestämma om saker som är viktiga hemma har ökat mellan åren 2023 och 2024. Resultatet ligger i nivå med övriga jämförelsekommuner.

En analys på insatsnivå visar att förbättringen har skett både inom servicebostad LSS och gruppboende LSS. Särskilt tydlig är ökningen inom gruppboende LSS, där andelen brukare som får bestämma har stigit från 69 till 79 procent.

Diagram 14. Brukarbedömning boende LSS totalt – Brukaren trivs alltid hemma, lägeskommun, andel (%).

Inom boende LSS har andelen brukare som alltid trivs hemma ökat med ett par procent mellan åren 2023 och 2024. Resultatet ligger något över övriga jämförelsekommuner. En analys på insatsnivå visar att den mest betydande ökningen har skett inom gruppboende, medan resultaten för servicebostäder i stort sett är oförändrat, med en minskning på en procent från 2023 till 2024. Både upplevelsen av självbestämmande och trivsel är högre inom servicebostad än inom gruppboende.

Vid jämförelse mellan kvinnor och män framgår det att män i högre grad än kvinnor trivs hemma, en skillnad som gäller både gruppboende och servicebostäder. Under en sexårsperiod fram till år 2021 svarade kvinnor i gruppboende i högre grad att de trivdes hemma. År 2022 och 2023 var det ingen skillnad mellan könen. År 2024 har det skett en förändring och män i gruppboende svarar nu i högre grad än kvinnor att de alltid trivs hemma.

Diagram 15. Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, lägeskommun, andel (%).

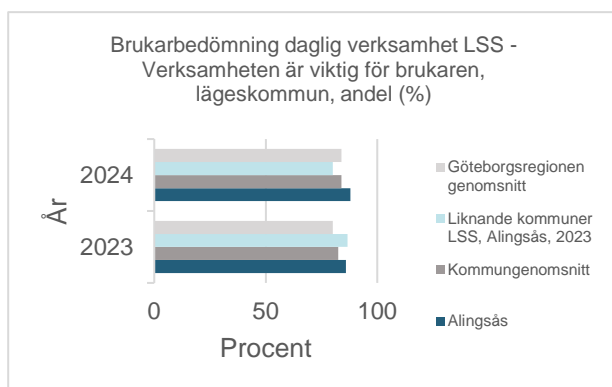
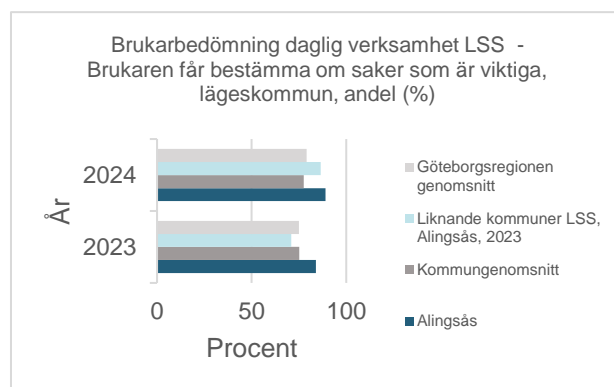

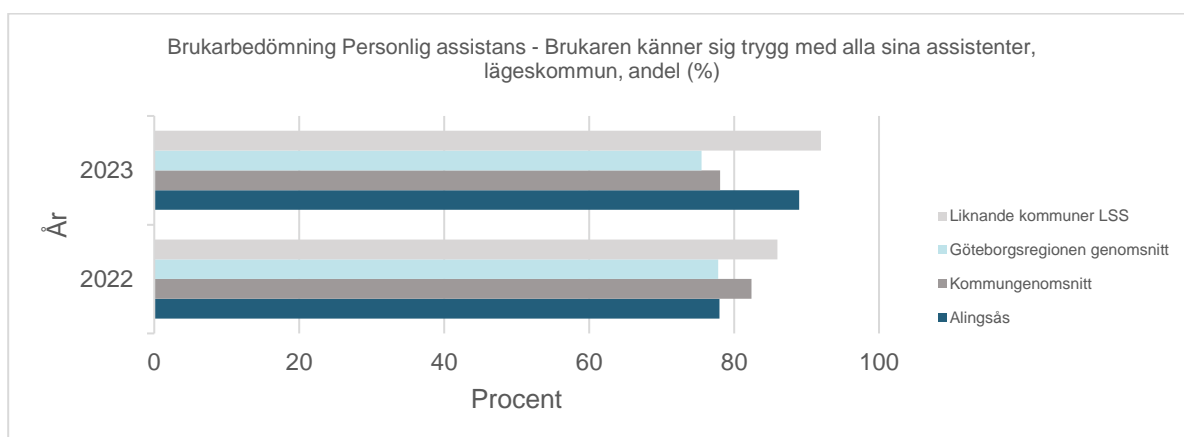
Diagram 16. Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, lägeskommun, andel (%).

Alingsås kommun har en god brukarupplevd kvalitet inom daglig verksamhet. Både andelen brukare som tycker att verksamheten är viktig och andelen brukare som får bestämma saker som är viktiga ökade mellan åren 2024 och 2023. Den brukarupplevda kvaliteten inom dagliga verksamhet är högre i Alingsås än i övriga jämförelse kommuner. Inom daglig verksamhet finns det inga betydande skillnader mellan kvinnor och män över tid när det gäller kvalitetsnyckeltalen självbestämmande och verksamhetens betydelse.

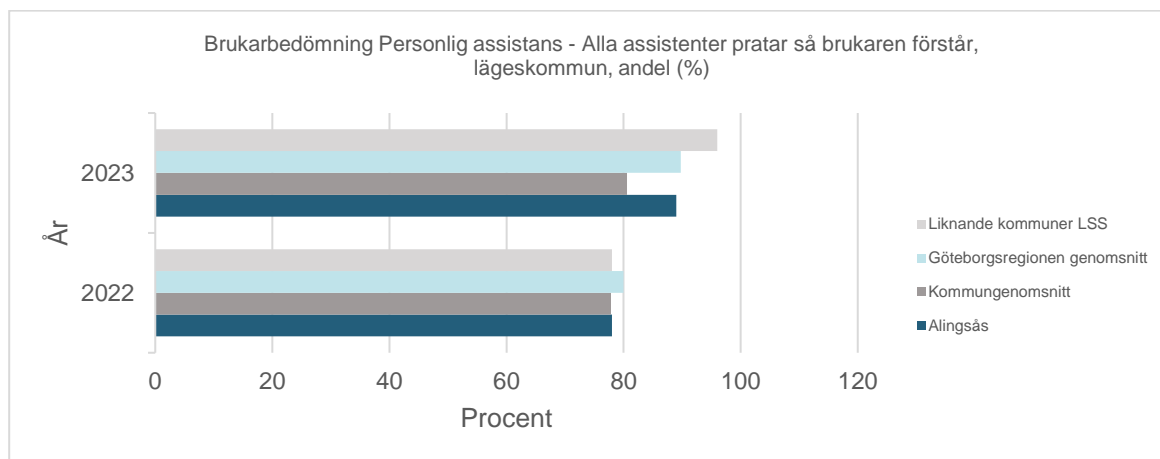
Utfall för personlig assistans år 2024 saknas på grund av låg svarsfrekvens, vilket innebär att analysen baseras på senast tillgängliga utfallet. Ett arbete pågår för att förbättra svarsfrekvensen i kommande undersökningar.

Diagram 17. Brukarbedömning Personlig assistans – Brukaren känner sig trygg med alla sina assistenter, lägeskommun, andel (%).

Andelen brukare som känner sig trygga med alla sina assistenter var år 2023, 89 procent, vilket är en ökning mot år 2022 då resultatet var 78 procent. Alingsås kommuns resultat ligger över både genomsnittet för Göteborgsregionen och samtliga kommuner, men ligger under resultatet för liknande kommuner.

Diagram 18. Brukarbedömning Personlig assistans – Alla assistenter pratar så brukaren förstår, lägeskommun, andel (%).

Andelen brukare som upplever att alla assistenter pratar så att brukaren förstår ökade från 78 procent till 89 procent mellan åren 2022 och 2023. Resultatet är lägre än genomsnittet för både Göteborgsregionen och liknande kommuner, men högre än genomsnittet för samtliga kommuner. Den låga svarsfrekvens gör att könsuppdelad statistik saknas.

Sammanfattningsvis visar utvecklingen av den brukarupplevda kvaliteten inom LSS-boende en positiv trend mellan åren 2023 och 2024, samtidigt som den brukarupplevda kvaliteten inom daglig verksamhet fortsätter att hålla en hög nivå. Både LSS-boende och daglig verksamhet ligger i nivå med eller över genomsnittet i jämförelser med övriga jämförelsekommuner. Den låga svarsfrekvensen inom personlig assistans påverkar möjligheten att dra tillförlitliga slutsatser om hela målgruppen.

Personal

Utfallen för personalomsättning, sjukfrånvaro och pulsmätning för socialsekreterare, inkluderar båda inriktningarna SoL och LSS. Detta beror på att det inte går att differentiera i personalstatistiken, därför används samma uppgifter i analysen för LSS som äldreomsorgen.

Personalomsättning

Andelen tillsvidareanställda stödassistenter som slutat i kommunen utöver pensionsavgångar minskade mellan åren 2024 och 2023. Alingsås kommun har en betydligt lägre personalomsättning bland stödassistenter, 5,3 procent, än alla övriga jämförelsekommuner. En

personalomsättning mellan 0 - 5 procent kan tyda på god trivsel men också på stagnation eller brist på utvecklingsmöjligheter.

Personalomsättningen bland socialsekreterare i vård- och omsorgsförvaltningen låg 2024 på 10,2 procent. Resultatet ligger i nivå med genomsnittet i Göteborgsregionen. Personalomsättningen för personliga assistenter är låg i Alingsås 8,7 procent 2024 från 3,2 procent 2023.

Sammantaget ligger personalomsättningen bland stödassistenter i Alingsås kommun lägre än i samtliga jämförelsekommuner. Personalomsättningen bland socialsekreterare inom vård- och omsorgsförvaltningen ligger på en nivå som motsvarar genomsnittet för Göteborgsregionen. Personalomsättningen för personliga assistenter har ökat något men är fortfarande på låga nivåer.

Sjukfrånvaro

Utvecklingen av sjukfrånvaron bland månadsanställda stödassistenter har varit positiv de senaste tre åren, och sjukfrånvaron bland stödassistenter är lägre än genomsnittet för samtliga kommuner i Göteborgsregionen. För personliga assistenter låg sjukfrånvaron på 7,9 procent 2024.

Sjukfrånvaron bland socialsekreterare inom vård- och omsorgsnämnden visar en negativ trend, med en ökning under senaste fyra åren från 7,7 procent till 13,0 procent. Resultatet är högre än genomsnittet för Göteborgsregionen.

Engagemang och arbetsmiljö

Pulsmätningen undersöker medarbetarnas engagemang och arbetsmiljö genom att mäta faktorer som motivation att gå till arbetet, återkoppling, involvering, tydlighet i vad som förväntas av mig i mitt arbete, måluppföljning, arbetsbelastning och ett öppet klimat.

Medelvärde för samtliga frågor var år 2024 3,2 inom avdelning boende och arbete, 2,6 inom avdelning personlig assistans och stöd och 2,8 inom myndighetsenheten. Medelvärdet för hela förvaltningen var år 2024, 3,1.

Inom avdelningarna personlig assistans och stöd var involvering och måluppföljning de faktorerna med lägst resultat. Inom avdelning boende och arbete var arbetsbelastning den faktor med lägst resultat, medan tydligheten kring vad som förväntas i arbetet hade högst resultat inom båda avdelningarna. Inom myndighetsenheten var involvering lägst, medan faktorerna att se fram emot arbetet och förväntningar hade högst resultat.

Kompetens

Av resultatet i Socialstyrelsens enhetsundersökning framgår att Alingsås kommun har en hög andel tillsvidareanställda med adekvat utbildning inom bostad med särskild service och att utbildningsnivån är högre än genomsnittet för Göteborgsregionen och samtliga kommuner.

Andelen tillsvidareanställda med adekvat utbildning inom daglig verksamhet har ökat mellan åren 2023 och 2024. Utbildningsnivå inom dagliga verksamhet är högre än genomsnittet för Göteborgsregionen, i linje med samtliga kommuner men lägre än genomsnittet för liknande kommuner.

I kommunens egna personalstatistik framgår att andelen stödassistenter inom LSS verksamheter år 2024 uppgår till 91,3 procent, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Under de senaste tre åren har andelen stödassistenter befunnit sig på en stabilt hög nivå med 89,9 procent som lägsta värde och 91,3 procent som högsta värde. En analys på verksamhetsområdesnivå år 2024, visar att andelen stödassistenter inom daglig verksamhet uppgår till 100 procent och motsvarande siffra inom LSS boende uppgår till 89,2 procent.

Sammantaget bedöms att Alingsås kommun ha en hög andel med adekvat utbildning inom LSS.

Kommunal primärvård

Sammanfattning

Alingsås kommun har minskande kostnader för kommunal primärvård jämfört med övriga kommuner i Göteborgsregionen och år 2023 hade kommunen bland de lägsta kostnaderna per patient. I jämförelsen framgår också att Alingsås kommun har låg andel nöjda patienter och låg personcentrering. Andelen sjuksköterskor med specialistutbildning är lägst bland jämförda kommuner inom Göteborgsregionen.

Alingsås kommun har sjukfrånvaro som ökar och låg år 2024 på 17 procent bland arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster samtidigt sjuksköterskor har minskande sjukfrånvaro de senaste åren och år 2024, 3,7 procent. Vid mätningen av engagemang och pulsmätningen har kommunal primärvård högre resultat än genomsnittet på förvaltningen.

Alingsås har lägre kostnader för kommunal primärvård samtidigt som kommunen har lägre kvalitet och personcentrering.

Volymer

Antalet personer som mottagit insatser inom den kommunala primärvården har de senaste åren legat på cirka 400 000 i hela landet. Inrapporteringen till Socialstyrelsen har dock varit bristfällig, beroende på flera identifierade felkällor under framtagandet av Göteborgsregionens rapport *Nyckeltal Kommunal primärvård 2024 – en del i uppföljningen av god och nära vård i Göteborgsregionen*. I Göteborgsregionen får cirka 26 000 personer per år insatser från den kommunala primärvården.

I Alingsås har antalet patienter som någon gång under året mottagit insatser varit relativt stabilt sedan år 2018, med en ökning från 1 381 patienter till 1 437 patienter år 2024. År 2023 minskade antalet med 3,3 procent för att sedan varit stabilt 2024, vilket följer samma

trend som i hela Göteborgsregionen. Vid genomlysningen av Göteborgsregionen framkom att det generellt förekommit en viss underrapportering av antalet patienter.

Andelen av befolkningen över 80 år som någon gång mottagit insatser från den kommunala primärvården har sedan år 2017 minskat i Alingsås kommun. År 2017 var andelen 39 procent, jämfört med 28 procent år 2024. För hela Göteborgsregionen är det år 2024, 27 procent av befolkningen över 80 år som någon gång under året mottagit kommunal primärvård.

Kostnadsjämförelse

Alingsås har minskade kostnader per patient från år 2019 till år 2023 och kostnaderna per invånare över 80 år har minskat stadigt under samma period. Alingsås hade högre kostnader än genomsnittet för kommunerna i Göteborgsregionen år 2019 och år 2020, men från år 2021 och framåt ligger kostnaderna närmare eller under genomsnittet, år 2024 kostar Alingsås mindre per invånare över 80 år än genomsnittet.

Kostnaderna i jämförelsen av kommunal primärvård är beroende av volymer och kostnader inom både äldreomsorg och för personer med funktionsnedsättning. I Alingsås sker en omställning inom båda dessa områden och när kostnaderna minskar inom övriga områden minskar också kostnaderna för kommunal primärvård. Budgeten inom kommunal primärvård fördelas med rak uppskrivning, vilket också genererar en minskning i kostnader i och med att befolkningen över 80 år ökar. Det är samma trend vi kan se inom äldreomsorgen där andelen med insats över 80 år minskar även om antalet personer över 80 år ökar.

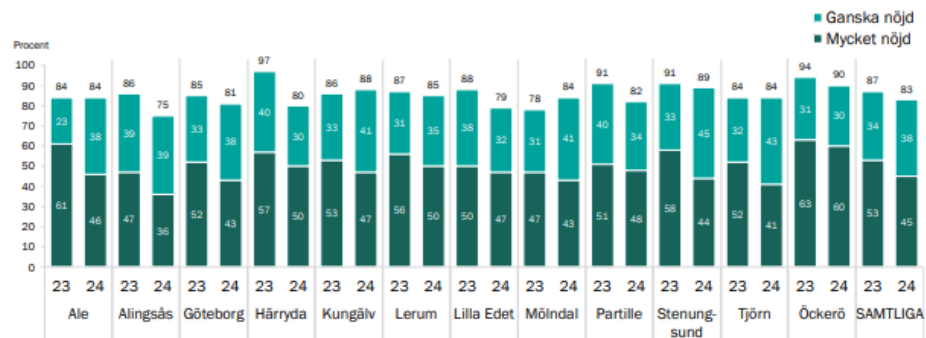
Kostnaden per patient minskar i Alingsås vilket är motsatt trend jämfört med kommungenomsnittet i Göteborgsregionen. Den tydligaste skillnaden i Alingsås jämfört med övriga kommuner är att kostnaden för vården som inte är delegerad ökar i övriga kommuner samtidigt som den är stabil i Alingsås med en minskning i insatser som är delegerade på grund av minskning i totalkostnader inom äldreomsorgen och LSS.

Kvalitet

Diagram 19. Andel patienter i ordinärt boende som är nöjda med den kommunala primärvården, 2023 och 2024.

Diagram B1

Andel patienter i ordinärt boende som är nöjda med den kommunala primärvården, 2023 och 2024

Kommentar: Enkätfrågan löd: Hur nöjd eller missnöjd är du sammanlagt med den kommunala primärvården (2024)/hemsjukvården (2023)? Svarsalternativen var: Mycket nöjd; Ganska nöjd; Varken nöjd eller missnöjd; Ganska missnöjd; Mycket missnöjd samt Vet inte. Resultaten avser patienter 18 år eller äldre som var inskrivna i kommunal primärvård den 15 september 2024 respektive den 15 oktober 2023, och var bosatta i ordinärt boende. Alla Göteborgsregionens medlemskommuner utom Kungälv deltog. Den redovisade andelen nöjda baseras på samtliga svar (d.v.s. inklusive "Vet inte"). Den sammanlagda andelen som instämmer i påståendet motsvarar inte alltid exakt summan av de två svarsalternativen på grund av att dessa andelar är avrundade i diagrammet. Datakälla: Göteborgsregionens enkät till patienter inskrivna i kommunal primärvård.

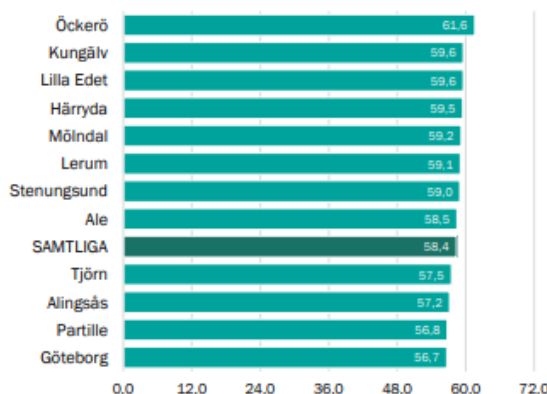

I enkätundersökningen till patienter inskrivna i kommunal primärvård i Alingsås kommun hösten år 2024 svarade 75 procent av respondenterna att de var ganska eller mycket nöjda med den kommunala primärvården, vilket är en minskning mot år 2023. Resultatet ligger under genomsnittet för samtliga kommuner inom Göteborgsregionen. Andelen respondenter som svarade att de var mycket nöjda minskade från 47 procent år 2023 till 36 procent år 2024. Andel respondenter som svarade att de var ganska nöjda är oförändrat jämfört med år 2023, på 39 procent.

Diagram 20. Upplevd personcentrering i kommunal primärvård bland patienter i ordinärt boende (enligt PERCCI-s), 2024.

Diagram B2

Upplevd personcentrering i kommunal primärvård bland patienter i ordinärt boende (enligt PERCCI-S*), 2024

Kommentar: Resultaten avser patienter 18 år eller äldre som var inskrivna i kommunal primärvård den 15 september 2024 och var bosatta i ordinärt boende. Alla Göteborgsregionens medicinska kommuner utom Kungälv genomförde undersökningen.

*PERCCI-S är ett instrument som mäter hur personcentrerad vård som ges i hemmet är ur patientens perspektiv. PERCCI-S innehåller 12 påståenden. Varje påstående ger mellan 0–6 poäng. Ett totalvärde beräknas, som därmed kan variera mellan 0 och 72 poäng. Högre poäng indikerar högre grad av personcentrering. Det ska observeras att resultaten inte är direkt jämförbara med resultaten från en liknande typ av mätning 2022 och 2023 som gjordes med PERCCI, till följd av att mätinstrument har reviderats (innebär bland annat att skalans maxvärde är högre 2024). Även om nivåerna inte är jämförbara kan dock rangordningen mellan kommuner jämföras.

Datakälla: Göteborgsregionens enkät till patienter inskrivna i kommunal primärvård 2024.

Mätningen av hur personcentrerad den kommunala primärvården är ur patienters perspektiv gjordes med instrumentet PERCCI3.

För Alingsås kommun i mätningen 2024 uppgick den genomsnittliga nivån till 57,2. Resultatet för Alingsås kommun ligger under genomsnittet för Göteborgsregionen. PERCCI-S är en reviderad version av PERCCI som använts vid tidigare års undersökningar och utfallen är därför inte jämförbara mellan åren.

Sammanfattningsvis ses en minskning av den brukarupplevda kvaliteten inom kommunal primärvård mellan åren 2023 och 2024 och Alingsås kommun ligger under genomsnittet för Göteborgsregionen.

Personal

Personalomsättning

Personalomsättningen bland sjuksköterskor var år 2024 9,0 procent och bland arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster 10,2 procent. Andelen tillsvidareanställda sjuksköterskor som slutat i kommunen, utöver pensionsavgångar, minskade mellan åren 2023

³ PERCCI är ett validerat instrument som består av 12 påståenden som handlar om hur personcentrerad vården är ur ett patientens perspektiv. Varje påstående ger mellan 0 och 6 poäng. Ett totalvärde beräknas (0–72 poäng). Högre poäng indikerar högre grad av personcentrering.

och 2024. När det gäller andelen arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster observeras en betydande minskning mellan åren 2023 och 2024.

Det är inte möjligt att genomföra några jämförelser med andra kommuner, men vid en jämförelse med övriga befattningar inom kommunen kan det konstateras att personalomsättningen bland legitimerad personal ligger på en nivå som är jämförbar med nivån för undersköterskor, stödassistenter och socialsekreterare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron bland arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster har ökat de senaste tre åren från 9,9 procent år 2022 till 17,1 procent år 2024. Sjukfrånvaron bland sjuksköterskor har däremot minskat under samma period från 6,4 procent år 2022 till 3,7 procent år 2024.

När det gäller sjukfrånvaro inom kommunal primärvård är det inte möjligt att genomföra jämförelser med andra kommuner. En jämförelse med övriga befattningar inom kommunen visar att sjukfrånvaron bland arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster är högre än bland undersköterskor, stödassistenter och socialsekreterare, medan den är lägre bland sjuksköterskor.

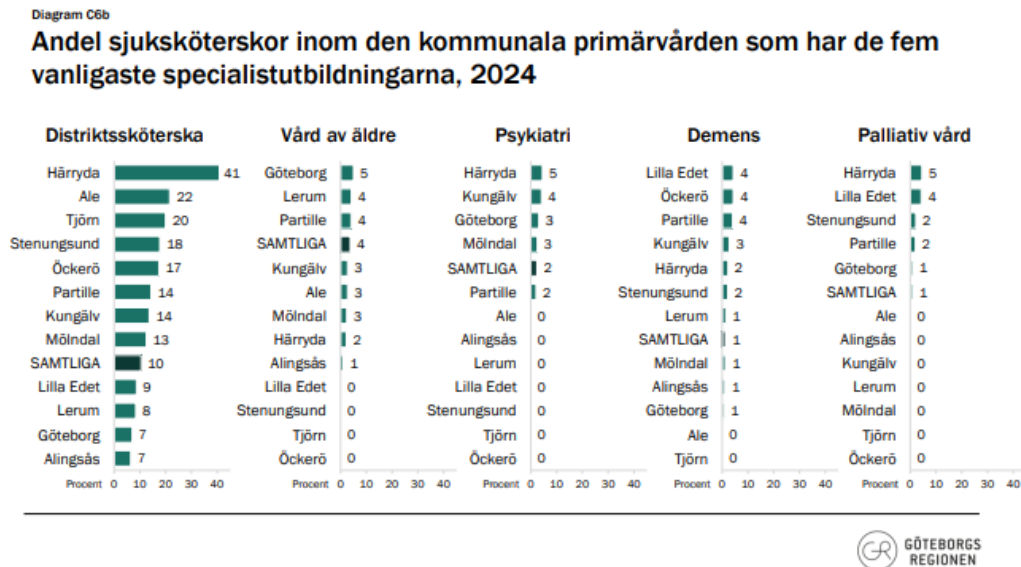
Engagemang och arbetsmiljö

Pulsmätningen undersöker medarbetarnas engagemang och arbetsmiljö genom att mäta faktorer som motivation att gå till arbetet, återkoppling, involvering, tydlighet i vad som förväntas av mig i mitt arbete, måluppföljning, arbetsbelastning och ett öppet klimat.

Medelvärdet för samtliga frågor var 3,3 inom kommunal primärvård under år 2024. Medelvärdet för hela förvaltningen var år 2024, 3,1. Den faktor som hade det högsta resultatet var öppet klimat. De faktorer som uppvisade lägst resultat inom kommunal primärvård var involvering, måluppföljning och arbetsbelastning.

Kompetens

Diagram 21. Andel sjuksköterskor inom den kommunala primärvården som har de fem vanligaste specialistutbildningarna, 2024.

I Alingsås har 14 procent av sjuksköterskorna specialistutbildning. Alingsås har lägst snitt av specialistutbildade sjuksköterskor jämfört med samtliga kommuner i Göteborgsregionen. Snittet för samtliga kommuner i Göteborgsregionen ligger på 22 procent. Där Härnäs har störst andel på 70 procent, därefter Öckerö på 35 procent.

Sju procent av sjuksköterskorna har specialistutbildning i Alingsås av typen distriktssköterska, en procent av typen vård av äldre samt en procent av typen demens. Psykiatri och palliativ vård har Alingsås noll procent men fem procent med övrig inriktning.

Diagram 22. Andel av rehabiliteringspersonalen inom den kommunala primärvården som har specialistutbildning, 2024.

Diagram C7

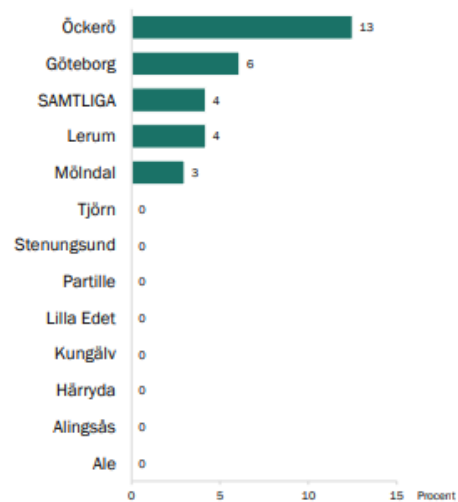
Andel av rehabiliteringspersonalen inom den kommunala primärvården som har en specialistutbildning, 2024

Kommentar: Resultaten avser arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster sammanlagt. Eftersom antalet anställda i dessa två yrkesgrupper är små i flera av kommunerna behöver resultaten tolkas försiktigt.

Specialistutbildning avser magisterexamen inom respektive profession (totalt 240 hp eller mer).

Uppgifterna avser samtliga anställda i den kommunala primärvården i november 2024 (tillsvidersanställda eller månadsanställda med tidsbegränsad anställning, inklusive föräldralediga och tjänstlediga). Timavlönad personal ingår inte. Personal i privat regi ingår inte.

Datakälla: Kommunernas egen statistik, insamlad genom arbetsgrupp Nyckeltal Kommunal primärvård.

Inom Rehab saknar Alingsås kommun, personal med specialistutbildning. Snittet för samtliga kommuner i Göteborgsregionen ligger på fyra procent. Där Öckerö har störst andel på 13 procent, därefter Göteborg på sex procent. Av de tolv kommuner som varit med i undersökningen, är det endast fyra kommuner som har specialistutbildad rehab personal.

3. Uppföljning av möjliga förflyttningar

Här presenteras en uppföljning av de möjliga förflyttningar som beslutades i vård- och omsorgsnämndens genomlysning 2024.

3.1. Effektiviseringsåtgärder på kort sikt

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Översyn av myndighetsbeslut	<p>Framtagande och införande av arbetssätt för volym- och målgruppsanalyser.</p> <p>Arbete med ökad kostnadsmedvetenhet kring olika myndighetsbeslut.</p> <p>Säkerställa omprövningar av myndighetsbeslut.</p>	<p>Åtgärden syftar till att ge säkrare prognoser och mer strategiska beslut.</p> <p>Ökad kostnadsförståelse.</p> <p>Förbättrad beslutprocess, ökad rättssäkerhet och effektivare resursanvändning.</p>	<p>Arbetet med volym och målgruppsanalyser har inletts och fortsätter under 2025. Ett verktyg för kostnadsjämförelser har införts under året och förvaltningen har infört prestationsbaserade resursfördelningsmodeller för alla verksamheter utom kommunal primärvård. Dessutom fortgår implementering av nya rutiner och arbetssätt för att säkerställa omprövning av beslut.</p> <p>Det är fortfarande för tidigt att utvärdera effekterna av dessa åtgärder.</p>
Effektiva processer och brukarflöden	<p>Säkerställa in- och utskrivningsprocessen.</p> <p>Utveckla strukturer och organisation för mer teambaserat arbetssätt i hela förvaltningen.</p>	<p>Arbetet förväntas öka patienternas självständighet och initialt bespara kommunen kostnader för utskrivningsklara patienter, som under 2023 uppgick till 600 tkr.</p>	<p>För att säkerställa in- och utskrivningsprocessen pågår flera insatser, bland annat har en inskrivningssjuksköterska införts. Projekt med trygghemgång har startat upp i syfte att frigöra platser på korttidsverksamheten, i samarbete mellan hemtjänst, myndighetenheten och kommunal primärvård.</p> <p>Framställandet av nya rutiner och utredningar kring teambaserat arbetsätt pågår.</p> <p>Kostnaderna för utskrivningsklara patienter har mellan 2023 och 2024 minskat med drygt 500 000 till nivå under 100 000 kr.</p>

Prestationsersättning och schemaläggning	Påbörja arbetet med prestationsersättning och anpassa verksamheterna till nya ersättningsmodeller genom att stärka arbetet med bemanningsekonomi. Både genom utbildningsinsatser och praktiskt genomförande.	Effektivare resursanvändning. Minskade övertidskostnaderna med 50 procent och kostnaderna för timvikarier med 10 procent.	Flera insatser pågår inom området prestationsersättning och schemaläggning, så som exempelvis implementeringen av prestationsersättning i samtliga verksamheter, utveckling av beräkningsmallar för bemanningsekonomi, samt upprättandet av handlingsplaner för verksamheter med underskott. Dessutom har en ny bemanningshandbok beslutats, med breddinförande planerat till september 2025, och ett utbildningspaket har tagits fram för utbildningar som kommer att genomföras mellan maj och september. Det är fortfarande för tidigt att utvärdera effekterna av dessa åtgärder.
Lokaler	Färdigställa kartläggningen av befintliga lokaler		Kartläggningen av befintliga lokaler har begränsats till enbart bostad med särskild service och särskilda boenden inklusive korttidsverksamhet inom äldreomsorgen. Den förväntas vara klar under juni 2025. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med kartläggning av resterande lokaler. Kartläggningen kommer fortgå under 2025 och 2026. Det är för tidigt att dra några slutsatser om effekterna av dessa åtgärder.
Digitalisering och välfärdsteknik	Öka den digitala mognaden i förvaltningen och fortsätta arbetet med digitalisering inom flera områden. Pilotprojekt för sensorteknik och digital tillsyn på ett särskilt boende.	Åtgärderna förväntas ge en kostnadseffektiv hantering med en effekt på minst 2 mkr.	Arbetet med att implementera hjälpmedelsmodulen och medborgarportalen pågår, samtidigt som införandet av det nya planeringsverktyget fortsätter. Digitala (nyckelfria) lås finns i planeringen inom ramen för digitala hjälpmedel i samverkan. Under året förväntas en projektplanering att påbörjas. Pilotprojekt för sensorteknik befinner sig i projektplaneringsfasen, och en kartläggning av automatiserade

	<p>Kartläggning av möjliga automatiseringar av processer ska påbörjas.</p> <p>Upphandling av nyckelfria lås samt digitala lås för medicinskåp.</p> <p>Hjälpmedelsmodul och medborgarportal ska implementeras.</p> <p>Införandet av ett nytt planeringsverktyg fortsätter, som medför automatisering av ersättning för hemtjänst.</p> <p>Automatisering av assistanslistor kommer att genomföras.</p>		<p>processer pågår för att hitta arbetsflöden där det kan fungera.</p> <p>Förvaltningen har inlett ett arbete med att se över sin handlingsplan för digitalisering för att skapa en tydlig implementeringsstrategi samt för att få in ett kontinuerligt lärande i processen. Fokus ligger på att upprätthålla en balanserad takt i införandet av digitaliseringsåtgärder, vilket möjliggör djupare analyser och bättre resultat. Detta förväntas också bidra till att säkerställa att de övergripande målen för digitalisering och välfärdsteknik uppnås, samt att förändringarna implementeras på ett hållbart sätt.</p> <p>Det är för tidigt att bedöma vilken inverkan de pågående och planerade åtgärderna har haft på nämndens effektivitet. Effekterna kommer att följas upp och utvärderas noggrant längre fram, och en tydlig plan för detta arbete kommer att utarbetas inom ramen för implementeringsstrategin.</p>
	<p>Färdigställa översynen av förvaltningskontoret och genomföra den nya organisationen</p>		<p>Översynen av förvaltningskontoret slutfördes i mars, och avdelningen bytte namn vid årsskiftet; den nya organisationen kommer att införas den förste september.</p>

3.2. Effektiviseringsåtgärder på lång sikt

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Insatsöversyn, omfördelning och förflyttning av resurser	<p>Anpassa arbetssätt för att främja ökad självständighet och möjliggöra boendekarriär.</p> <p>Strategisk omfördelning av resurser mot förebyggande verksamhet.</p>	<p>Förbättrad livskvalitet och större delaktighet i samhället. Genom att säkerställa att rätt insats ges till rätt person vid rätt tidpunkt kan resurser användas mer effektivt, vilket kan leda till kostnadsbesparingar på lång sikt.</p> <p>Minskat behovet av kostsamma insatser i framtiden och ökad möjlighet för äldre att leva ett självständigt och värdigt liv.</p>	<p>En kartläggning av individer som kan vara aktuella för boendekarriär, samt ett samarbete med socialförvaltningen, har inletts. Dessutom arbetar myndighetsenheten med rutin och metod för att identifiera verkställda BMSS-beslut utan omprövningsförbehåll där brukarens behov har förändrats över tid. Med målsättning att säkerställa samverkan mellan socialsekreterare och utförare i arbetet med att arbeta mot ökad självständighet.</p> <p>En behovsanalys och utredningar av specifika insatser för att anpassa verksamheten mot mer förebyggande inriktning förväntas starta upp under hösten.</p> <p>Det är fortfarande för tidigt att utvärdera effekterna av ovanstående åtgärder.</p>
Lokaler	Planera och påbörja lokaloptimering utifrån genomförd kartläggning.	Effektivare resursanvändning genom samplanering, samlokalisering och storskalig drift där det ges möjlighet.	Lokaloptimering kommer att inledas successivt när kartläggningarna av lokalerna har slutförts. Samtidigt utreds, i mindre skala, möjligheterna av samlokalisering inom specifika verksamhetsområden, såsom Kommunal primärvård och hemtjänst samt Korttidstillsyn och Korttidsvistelse. Det är

			fortfarande för tidigt att utvärdera effekterna av dessa åtgärder.
Digitalisering och välfärds-teknik	Införa fler digitala lösningar och välfärdsteknik exempelvis läkemedelsautomater. Breddinförande av nytt planeringsverktyg.	Tidsbesparing för personal, ökad kvalitet och säkerhet för brukare och optimerad personal- och resursanvändning.	Omvärldsbevakning av AI-baserad schemaläggning och en utredning av införandet av läkemedelsautomater pågår. Förvaltningen kan ännu inte bedöma effekterna av dessa insatser

3.3. Effektiviseringsåtgärder som utreds

Åtgärd	Beskrivning	Möjlig effektivisering	Uppföljning
Myndighetsbeslut	Nya schabloner inom hemtjänst Genomlysning av samtliga myndighetsbeslut utifrån den nya socialtjänstlagen	Minskad volym av hemtjänst-timmar Minskat behovet av kostsamma insatser i framtiden och ökad möjlighet för äldre att leva ett självständigt och värdigt liv.	Ej påbörjat, utredning planeras till hösten. Myndighetsenheten har tagit fram nya rutiner och nya beslutsformuleringar anpassade till nya socialtjänstlagen. Arbetet kommer att pågå under hela 2025.
Utredning av enheter med mixade insatser.	Skapa större flexibilitet i organisationen.	Minska externa köp	Mixande insatser har startat upp i mindre skala inom LSS boende. Förvaltningen kommer att utreda vidare för möjligheten till enheter med mixade insatser.

Införande av behovs och volymbaserat resursfördelningsverktyg i fler verksamheter	Undersöka möjligheten att införa Kuben från Ensolution i fler verksamheter i äldreomsorgen		Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen kring produkter kopplade till att visualisera och stödja verksamheterna med resursfördelning.
---	--	--	---

4. Möjliga förflyttningar för ökad effektivitet 2025–2026

Baserat på analysen och uppföljningen av tidigare genomlysning kommer vård- och omsorgsnämnden, utöver redan beslutade förflyttningar, att se över ytterligare möjliga förflyttningar för att optimera nämndens verksamhet.

I genomlysningen som nämnden genomförde 2024 presenterades även planerade åtgärder. I årets genomlysning har förvaltningen dock valt att avstå från att specificera sådana, då erfarenheten från förra året visar att åtgärder som kan genomföras omedelbart sällan har någon större påverkan eller är av politisk betydelse. Därför presenteras i årets genomlysning enbart de möjliga förflyttningar som anses relevanta att vidare undersöka och som på sikt kan leda till konkreta åtgärder. En uppföljning av arbetets utveckling kommer att redovisas i samband med nämndens årsbokslut 2025. Därtill kommer respektive möjlig förflyttning hanteras som enskilda ärenden eller i nämndens budget.

4.1. Möjliga förflyttningar som ska undersökas av vård- och omsorgsförvaltningen

Område	Beskrivning	Möjlig effektivisering
Organisering och resurshantering.	Utreda förvaltningsövergripande nattorganisation.	Optimerad personal- och resursanvändning.
Organisering och resurshantering.	Utreda centraliserad placering av personal inom kommunal primärvård.	Optimerad personal- och resursanvändning samt ökad kvalitet.
Resursfördelning	Utreda volym, behov och prestationsbaserad ersättning inom kommunal primärvård. <ul style="list-style-type: none">- Idag har Kommunal primärvård en fast budget, förvaltningen behöver utreda möjligheten för en volym och prestationsbaserad budget	Effektivare resursanvändning
Lokaler	Utreda hur nämnden ska arbeta med träffpunktsverksamhet, avseende tillhandahållande av lokaler och kompetens.	Eventuellt minskade lokalkostnader samt omställning av resurser mot förebyggande

	Utreda hur nämnden ska arbeta med trygghetsbostäder avseende gemensamhetslokaler och kompetens.	verksamhet för att möjliggöra för äldre att leva självständigt så länge som möjligt.
--	---	--

4.2. Möjliga förflyttningar som ska undersökas och som kräver kommunövergripande samordning

Område	Beskrivning	Möjlig effektivisering
Förvaltningsövergripande barnsamverkan	Utreda former för samverkan mellan barn- och ungdomsförvaltningen, socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen för gränsöverskridande barnärenden.	Minska externa köp Ökad kvalitet för den enskilde
Digitalisering	Undersöka förutsättningarna för Internet of things, i stadsnätet bland annat välfärdsteknik, tillsammans med Alingsås energi.	Skapa tryggare hemmiljöer som hjälper individer att bo hemma längre.